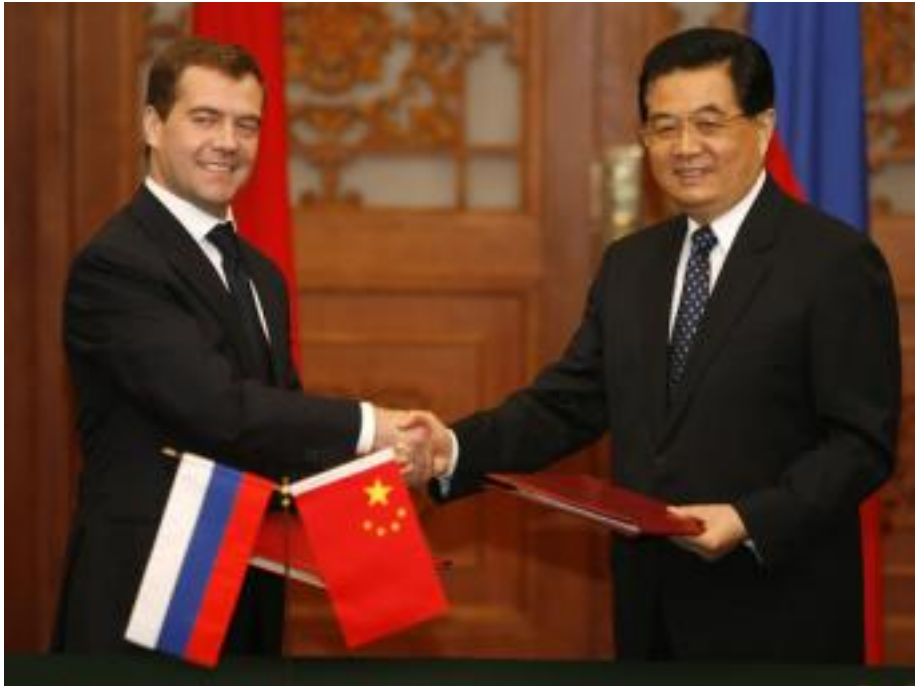

« không có sự tin tưởng chính trị thực sự giữa Trung Quốc và Nga ».

Tổng thống Medvedev và chủ tịch Hồ Chí Minh Đào cuội 2009 (Reuters)

Quan hệ Trung Quốc - Nga trong lĩnh vực vũ khí và năng lượng đang chuyển đổi theo chiều hướng có lợi cho Bắc Kinh.

Sau một thời gian dài phụ thuộc vào Nga, giờ đây, Trung Quốc đang vươn lên khẳng định vị thế của mình trên trường quốc tế. Cũng theo SIPRI, yếu tố Hoa Kỳ làm cho quan hệ Trung - Nga thêm phức tạp.

Trên đây là những điểm chính của Học viện Quốc tế Nghiên cứu Hòa bình Stockholm - SIPRI *, trong bản báo cáo mang tựa đề « Quan hệ An ninh và Năng lượng của Trung Quốc với Nga » được công bố hôm nay, 03/10/2011.

Các chuyên gia của học viện SIPRI khẳng định, với việc giảm phụ thuộc vào xuất khẩu vũ khí của Nga và đa dạng hóa các đối tác cung ứng nhiên liệu, Trung Quốc nay đã giành ưu thế trong quan hệ với Nga.

Trong lĩnh vực vũ khí, kể từ năm 2007, nhu cầu của Nga đối với Trung Quốc đã giảm đáng kể.

Trong những năm sau khi Liên Xô tan rã, 90% nhập khẩu vũ khí thông thường của Trung Quốc đến từ Nga. Nhưng, trong năm 2007, tỷ lệ này đã giảm một nửa so với năm 2006 và tiếp tục giảm trong các năm 2009, 2010.

Đồng thời, thương mại Trung Quốc ngày càng thu hẹp trong xuất khẩu vũ khí thông thường của Nga, chỉ 40% xuất khẩu còn lại trong năm 2010.

Báo cáo của SIPRI nhận định, hiện nay, Trung Quốc « quan tâm trước tiên đến việc có được công nghệ để phát triển ngành công nghiệp vũ khí của mình » và ngành này « ngày càng có khả năng đáp ứng được các nhu cầu trong nước và xuất khẩu ».

Thêm nữa, theo ông Paul Holtom, một trong các tác giả báo cáo, thì « Nga không sẵn sàng cung cấp cho Trung Quốc những công nghệ và vũ khí tiên tiến, chủ yếu là vì lo ngại Trung Quốc sao chép công nghệ Nga và cạnh tranh với Nga trên thị trường vũ khí quốc tế ». Do vậy, quan hệ Bắc Kinh – Matxcơva trong lĩnh vực này là cạnh tranh, ganh đua, hơn là hợp tác với nhau.

Với năng lượng, năm 2009, Nga đã nới rộng thị trường gas và đồng thời hai sản phẩm khí đốt.

Trung Quốc có 4000 km đường biên giới chung với Nga và vào năm 2010, đã vượt Mỹ để trở thành nước tiêu thụ năng lượng nhiều nhất thế giới.

Mặc dù hai bên có những điểm bất xung cho nhau, nhưng « so với tình hình cách nay 5 năm, thị trường dầu thô của Nga đã giảm trong tổng nhập khẩu dầu lửa của Trung Quốc ».

Hiện nay, Tập Xê Út là nước cung cấp hàng đầu và duy nhất cho Trung Quốc, đồng thời trên Angola, Iran và Oman. Đồng thời, Bắc Kinh cũng có thêm các đối tác mới bán khí đốt tại Trung Á, làm « suy yếu nghiêm trọng vị thế của Nga ».

Báo cáo của SIPRI còn chú ý tới yếu tố Hoa Kỳ làm cho quan hệ Trung - Nga thêm phức tạp.

Cả Trung Quốc và Nga thường có lập trường chung trên mặt số vốn để quốc tế lên, ví dụ cả hai nước đều ủng hộ việc giải quyết các vấn đề dựa trên nguyên tắc tự do, hợp tác để đưa đến cùng quy định pháp luật quốc gia. Hội đồng Bảo an trong phần Syria. Điều này, mà những nước duy trì mối quan hệ song phương ưu tiên với Mỹ. Điều mà mà tại Bắc Kinh và Matxcơva, vốn có những chính trị coi bên kia là « mối đe dọa chính trị lâu dài ».

Bà Linda Jakobson, người tham gia soạn thảo báo cáo của SIPRI nhận định, quan hệ đối tác Trung – Nga có nhiều vấn đề.

Trên thực tế, hợp tác song phương không tốt đẹp và thậm chí các phát biểu hùng hồn của giới lãnh đạo hai nước.

Cả Bắc Kinh và Matxcơva đều có những thách thức trong quan hệ với nhau : « Khi các lợi ích thực tế, Bắc Kinh và Matxcơva hợp tác với nhau. Nhưng khi có khác biệt về lợi ích, thì mối quan hệ đối tác chính trị không còn có ý nghĩa gì nữa ».

Chuyên gia Jakobson nhận định, « không có sự tin tưởng chính trị thực sự giữa Trung Quốc và Nga ».

** Hội viên Quốc tế Nghiên cứu Hòa bình Stockholm – SIPRI được thành lập năm 1966, là một tổ chức nghiên cứu độc lập, có trụ sở tại Stockholm. 50% chi phí hoạt động của Viện do Nhà nước Thụy Điển tài trợ. SIPRI chuyên nghiên cứu về các cuộc xung đột, công nghệ quân sự, kiểm soát vũ khí và giải trừ quân bị.*